

Beslut

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens och rektorns arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga förskollärare och lärare i förskoleklass och grundskola i Bastasjö friskola AB och Bastasjö friskola F-6 belägen i Karlskrona kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning i Bastasjö Friskola AB och Bastasjö Friskola F-6 i Karlskrona kommun avseende kvaliteten i huvudmannens och rektorns arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga förskollärare och lärare. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska huvudmäns och rektorers arbete för att se till att fler elever får undervisning av legitimerade och behöriga förskollärare och lärare i förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6. Granskningen omfattar både huvudmannens arbete och rektorns arbete.

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett strategiskt arbete för att undersöka behov av behöriga förskollärare och lärare inom huvudmannens organisation och den aktuella skolenheten?
2. I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare genom behörighetsgrundande utbildning?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i huvudmannens och rektorns arbete i tre nivåer. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls av Bastasjö Friskola AB och Bastasjö i följande utsträckning:

Kartläggning av behov

Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett strategiskt arbete för att undersöka behovet av behöriga lärare och förskollärare.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Arbete för ökad behörighet genom utbildning

Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland lärare och förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Kartläggning av behov

Här bedöms i vilken utsträckning huvudmannen och rektorn bedriver ett strategiskt arbete för att undersöka behov av behöriga förskollärare och lärare inom huvudmannens organisation och aktuell skolenhet. I det ingår hur rektorn och huvudmannen återkommande tar reda på nuvarande och framtida behov av behöriga lärare och förskollärare. Det gäller såväl behov av legitimerade lärare som behov av behöriga lärare i ämnen där lärare som är legitimerade men inte behöriga i ämnet, årskursen eller skolformen undervisar. Även möjligheterna att öka behörigheten genom behörighetsgrundande utbildning av befintlig personal omfattas. Vidare ingår hur ansvarsfördelning och samverkan kring kartläggningsarbetet mellan huvudmannen och rektorn ser ut.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett strategiskt arbete för att undersöka behovet av behöriga lärare och förskollärare.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare och förskollärare, rektorn för aktuell skolenhet, representanter för huvudmannen samt inskickade dokument och Skolverkets statistik.

Kartläggning och analys av behov

Rektorn för Bastasjö Friskola genomför återkommande kartläggning av behov av behöriga lärare och förskollärare på skolenheten. Rektorn genomför även ett systematiskt analysarbete som omfattar både nulägesbedömning och framtida behov av behöriga lärare och förskollärare. Två gånger per år kartlägger rektorn, som även innehar rollen som skolchef, lärarnas behörigheter i ett kalkylark där samtliga undervisningsämnen listas tillsammans med vilka lärare som ansvarar för dem. Av kalkylarket framgår på ett överskådligt vis lärarnas totala behörighet, vad läraren undervisar i samt om läraren undervisar i något

ämne där behörighet saknas. I sammanställningen framgår även om någon lärare för närvarande genomför en behörighetsgrundande utbildning. Detta ger rektorn en samlad överblick över både aktuella och kommande behov av behöriga lärare. Rektorn har bland annat identifierat behov av lärare i ämnet slöjd, natur- och samhällsorienterande ämnen samt lärare i fritidshem. Utifrån kartläggningen gör rektorn en analys av skolenhetens behov av behöriga lärare där behörighetsgrundande utbildning ingår som en lösning. Det arbete rektorn genomför med kartläggning av verksamhetens behov av behörighet bidrar även till ett underlag för det långsiktiga och strategiska arbetet, dels på skolenheten, dels utifrån huvudmannens övergripande arbete.

Huvudmannen arbetar systematiskt med att kartlägga behovet av behöriga förskollärare och lärare inom organisationen. Rektorn tillika skolchefen arbetar tillsammans med vd:n utifrån ett årshjul som omfattar hela det systematiska kvalitetsarbetet, där även skolenhetens behov av behöriga lärare på kort och lång sikt ingår. Tillsammans går vd:n och rektorn igenom rektorns kartläggning av skolenhetens behov av behöriga förskollärare och lärare och diskuterar analys och åtgärder utifrån rektorns underlag. Rektorn och vd:n diskuterar även behov av behöriga lärare och förskollärare på regelbundna möten tillsammans med en annan skolenhet och en förskola som har samma vd och samma övergripande koncern som ägare. Vd:n rapporterar skolenhetens behov av behöriga lärare samt vilka åtgärder som vidtas för att tillgodose behoven till styrelsen. I många fall består åtgärderna av behörighetsgrundande utbildning. Styrelsen genomför årligen en större datainsamling där information om bland annat behörighet och personaltäthet ingår. Detta ger huvudmannen en samlad överblick över nuläge, behov och pågående insatser för att säkerställa en hög behörighet på skolenheten. Arbetet med kartläggning skapar en övergripande bild över organisationens behov av behöriga lärare och förskollärare och analysarbetet på huvudmannanivå kan exempelvis leda till omorganisering för att lärares behörighet ska kunna nyttjas mer effektivt. Det kan även innebära att styrelsen diskuterar insatser i form av behörighetsgrundande utbildning i relation till vissa ämnen. Styrelsen arbetar även aktivt med att i kartläggningsarbetet identifiera kommande behov, såsom eventuella pensionsavgångar och minskade barnkullar.

Arbetsfördelning och samverkan

Det finns en tydlig arbetsfördelning och samverkan i kartläggningsarbetet mellan rektorn tillika skolchefen och övriga funktioner i huvudmannens organisation. Rektorn ansvarar för att genomföra och sammanställa kartläggningen över behov av behöriga förskollärare och lärare på skolenheten. I verksamhetens kompetensförsörjningsplan beskrivs att rektorn och vd:n har ett gemensamt ansvar att kvalitetssäkra

verksamhetsnära kompetensförsörjning. Det gemensamma arbetssättet kring kartlägningsarbetet innebär att rektorn och vd:n har en systematisk dialog om verksamhetens nuläge och behov av behöriga lärare och förskollärare på skolenheten. Utifrån den bild som framkommit förs ytterligare diskussion mellan rektorn och vd:n om eventuella åtgärder för att tillgodose behoven av behöriga lärare. Dessa diskussioner sker bland annat på regelbundna möten med de två andra enheterna med samma övergripande koncern som ägare, då även samarbete kring vissa åtgärder diskuteras. Sammantaget mynnar arbetet ut i en planering som vd:n presenterar för styrelsen. Detta samlade underlag använder sedan styrelsen för sin analys av behoven av behöriga förskollärare och lärare på kort och lång sikt. Vd:n ansvarar sedan för att kommunicera styrelsens analys tillbaka till rektorn och skolenheten.

Identifierat utvecklingsområde

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Arbete för ökad behörighet genom utbildning

Här bedöms i vilken utsträckning huvudmannen och rektorn bedriver ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare genom behörighetsgrundande utbildning. I det ingår hur huvudmannen och rektorn utifrån identifierade behov arbetar med insatser för att öka behörigheten bland befintlig undervisande personal. Arbetet med att informera personal om möjligheterna till behörighetsgrundande utbildning, uppmuntra dem och ge stöd för att kunna delta i behörighetsgrundande utbildning ingår också. Vidare bedöms hur huvudmannen och rektorn planerar och följer upp deltagande i behörighetsgrundande utbildning.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare och förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare och förskollärare, rektorn för aktuell skolenhet, representanter för huvudmannen samt inskickade dokument och Skolverkets statistik.

Insatser utifrån identifierade behov

Huvudmannen och rektorn på Bastasjö Friskola använder systematiskt skolenhetens kartläggning över behörighet för att identifiera behov och rikta relevanta insatser. På skolenheten har flera lärare under senare år genomfört eller påbörjat behörighetsgrundande utbildning inom bland annat naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen, teknik, hem- och konsumentkunskap samt slöjd, i samtliga fall utifrån identifierade behov. Rektorn har en löpande dialog med lärarna på enheten om i vilka ämnen behöriga lärare behövs och uppmuntrar aktivt lärarna att utbilda sig inom detta. Informationen förmedlas både kollektivt till samtliga lärare och individuellt. När ett behov av lärare i naturorienterande ämnen uppstod för två år sedan informerade rektorn lärarna om detta och en lärare erbjöd sig att läsa in behörigheten. På liknande vis har en annan lärare läst så att hen nu är behörig i samhällsorienterande ämnen. Skolenheten har under en längre tid haft svårt att tillsätta en behörig lärare i ämnet slöjd, och därför läser nu en icke legitimerad lärare till lärare i ämnet. Vidare har rektorn uppmanat en lärare som pausat sin behörighetsgrundande utbildning i samhällsorienterande ämnen att återuppta sina studier. I den nära och löpande dialog som sker mellan rektorn och vd:n diskuteras regelbundet de åtgärder som sker för ökad behörighet på skolenheten. Vidare är insatserna väl förankrade hos styrelsen för Bastasjö friskola AB, som får information om behov och åtgärder. Styrelsen diskuterar utifrån underlaget långsiktiga behov och eventuella övergripande insatser så som organisationsförändringar eller förändringar i stöd till lärare som läser behörighetsgrundande utbildning. Exempelvis uppmärksammades huvudmannen för en tid sedan på att en uppdaterad lärarlegitimation medförde en kostnad och justerade då stödet så att huvudmannen står för den kostnaden. Sammantaget arbetar rektorn och huvudmannen aktivt med insatser för att öka behörigheten på skolenheten utifrån identifierade behov.

Information, stöd och uppmuntran att delta i utbildning

Huvudmannen arbetar aktivt för att informera om, stödja och uppmuntra till behörighetsgrundande utbildning på skolenheten. Huvudmannen i form av styrelsen och vd:n följer upp på vilket sätt rektorn tillika skolchefen informerar lärarna om behörighetsgrundande utbildning både på gruppnivå och individuell nivå. På huvudmannanivå fastställs också vilket stöd som ges till lärare i samband med behörighetsgrundande utbildning och diskussioner om detta förs i styrelsen. Stödet som ges är bland annat betald litteratur samt resor och boende i samband med obligatoriska kursmoment på lärosätet. Studierna genomförs under betald arbetstid och när utbildningen är avslutad ges en löneökning för den utökade behörigheten samt att huvudmannen bekostar den uppdaterade

lärarlegitimationen. Sammanfattningsvis arbetar huvudmannen aktivt för att informera om, uppmuntra till och stödja lärarna i att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Rektorn på Bastasjö Friskola informerar, stödjer och uppmuntrar regelbundet sin personal i frågor som rör behörighetsgrundande utbildning. Medarbetarna på skolenheten får återkommande information om behörighetsgrundande utbildningar och olika typer av utbildningsfrågor lyfts regelbundet. Generell information om olika utbildningsvägar tas som regel upp i början av varje läsår och därefter ges ytterligare information löpande under pågående läsår. Informationen ges vid skolenhetens personalkonferenser, i arbetslag, i allmänna mejlutskick, via material som finns tillgängligt i personalrum och vid behov i individuella samtal med personal. Det årliga medarbetarsamtalet är ett forum där kompetensutveckling är en stående punkt och där rektorn ger utrymme för diskussion om behörighet. På skolenheten finns ett tydligt stöd från rektorn och välorganiserade förutsättningar för att genomföra behörighetsgrundande utbildningar. En del av det stöd rektorn ger består i att tillsammans med läraren i god tid planera för studierna och ersätta läraren med vikarie vid obligatoriska kursmoment. Rektorn ger också stöd utifrån individuella behov, exempelvis extra dagar för studier vid tentamen eller möjligheten att använda skolans utrustning och material vid praktiska uppgifter. Rektorn ger även administrativt stöd kring studierna vid behov och uppmanar lärare som studerar att informera rektorn ifall ytterligare behov av stöd uppstår.

Planering och uppföljning av utbildningsinsatser

Huvudmannen och rektorn planerar för och följer regelbundet upp utbildningsinsatser inom organisationen. Planering för specifika utbildningsinsatser sker både av rektorn och i dialog mellan rektorn och huvudmannen, främst i form av vd:n. Vd:n och rektorn diskuterar aktuella behov och önskemål och planerar utbildningsinsatsen på en övergripande nivå. Rektorn planerar därefter vidare tillsammans med läraren det berör. I samband med att läraren får tillgång till kursplan och schema gör rektorn och läraren en planering för utbildningsperioden och ser exempelvis över när vikarie behöver sättas in. Under tiden som studierna pågår följer rektorn regelbundet upp hur utbildningen går. Detta sker både vid strukturerade möten och spontant i vardagen. Vd:n och rektorn utvärderar tillsammans pågående och avslutade utbildningsinsatser och förutsättningar som getts. Avslutad behörighetsgrundande utbildning följs upp av rektorn genom att läraren uppvisar sin utökade legitimation. Vd:n rapporterar i sin tur till styrelsen hur utbildningsinsatserna på ett övergripande plan fungerat och vilken typ av utökad legitimation som utbildningen inneburit. Sammantaget planerar och följer huvudmannen och

rektorn systematiskt upp behörighetsgrundande utbildningsinsatser, från övergripande strategiskt arbete till individuell planering och löpande uppföljning.

Identifierat utvecklingsområde

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

På Skolinspektionens vägnar

X Sarah Vinterlycka

Beslutsfattare
Signerat av: Sarah Vinterlycka

X Maja Beckman

Föredragande
Signerat av: Maja Beckman

I handläggningen av ärendet har även utredaren Emelie Svensson deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

2 kap. 8–10, 13, 16–21, 34 a §§

4 kap. 3–4 §§

Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

2 kap. 2–7 b, 35, 44–53 §§

3 kap.

4 kap. 4 §

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Bastasjö friskola och Bastasjö friskola AB den 10–11 mars 2026. Besöket genomfördes av utredarna Emelie Svensson och Maja Beckman.

Bastasjö friskola omfattar förskoleklass, årskurserna 1–6 samt fritidshem. Den här granskningen omfattar förskoleklass och årskurs 1–6. Vid skolenheten går totalt 157 elever. Skolan leds av en rektor tillika skolchef. Skolverkets statistik för läsåret 2024/2025 visar att det är 77 procent av lärarna som är legitimerade och undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i. Av de dokument som Skolinspektionen har tagit del av i samband med granskningen framgår att 13 av 15 lärare är legitimerade. Fyra av dessa lärare undervisar i ämnen, årskurser eller skolform som de inte är behöriga i.

Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök är det en av lärarna på skolenheten som just nu går behörighetsgrundande utbildning för att bli legitimerad lärare. Ytterligare tre lärare har nyligen avslutat behörighetsgrundande utbildning där de utökat sin behörighet i olika ämnen.

Bastasjö friskola AB är en enskild huvudman med en skolenhet.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En intervju med lärare
- En intervju med rektorn
- En intervju med representant för huvudmannen
- Dokument som begärts in från huvudmannen
- Statistik från Skolverket.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla huvudmän och skolenheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras hösten 2026.